

Strategi för Alingsås kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022

**Styrdokument enligt MSB 2018-09779 och MSB
2018-05681**

Antagen av kommunfullmäktige den xx-xx-xx, § x

Innehåll

Strategi för Alingsås kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022.....	1
Syfte och disposition.....	3
Kommunens ansvar för krisberedskap.....	4
Risk- och sårbarhetsanalyser.....	5
Mål för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.....	5
Åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys.....	5
Krisberedskapsplanering.....	6
Mål för kommunens arbete med krisberedskapsplanering.....	6
Åtgärder inom krisberedskapsplanering.....	6
Geografiskt områdesansvar.....	7
Mål för kommunens geografiska områdesansvar.....	7
Åtgärder inom geografiskt områdesansvar.....	7
Utbildning och övning.....	8
Mål för utbildning och övning.....	8
Åtgärder för övning och utbildning.....	8
Rapportering.....	9
Mål för kommunens rapportering.....	9
Åtgärder för rapportering.....	9
Kommunens ansvar för civilt försvar.....	10
Kompetenshöjning gällande civilt försvar.....	10
Åtgärder för kompetenshöjning gällande civilt försvar.....	10

ALINGSÅS

KOMMUN

Säkerhetsskydd.....	11
Åtgärder för säkerhetsskydd.....	11
Krigsorganisation och krigsplacering.....	12
Åtgärder för krigsorganisation och krigsplacering.....	12

Syfte och disposition

Detta dokument beskriver kommunens övergripande viljeinriktningar och prioriteringar för kommunens arbete inom risk- och krishantering och civilt försvar för perioden 2019-2022.

Innehållet syftar till att, tillsammans med kommunens *Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse*, uppfylla krav enligt Lag (2006:554) om kommuners och landsting åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Syftet är även att beskriva hur kommunen avser att fullfölja de åtaganden som beskrivs i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018-09779)* och i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar (MSB 2018-05681)*.

Inledningsvis avhandlas de ansvarsområden inom krisberedskap som nämns i ovanstående överenskommelse. Kommunens övergripande mål och åtgärder presenteras under respektive rubrik. Slutligen avhandlas de specifika tillkomna ansvarsområden för kommunen som hör ihop med civilt försvar.

Kommunens ansvar för krisberedskap

Kommunen har ett ansvar för att värna liv och hälsa, trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att grundläggande värden och samhällsviktiga funktioner upprätthålls. Kommunen ska arbeta för att minska risken för att oönskade händelser inträffar, för att reducera konsekvenserna om något ändå inträffar och för att ha en god förmåga att hantera "krissituationer i fred". Kommunen ska även uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Svensk krishantering vilar på tre principer:

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.
- **Likhetsprincipen** innebär att en verksamhets organisation och lokalisering så långt som möjligt ska överensstämma i fred, kris och krig.
- **Närhetsprincipen** innebär att kriser som inte kräver samordning ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

Ansvaret inom kommunen kan delas in i två delar.

- Varje nämnd och kommunalt bolag ansvarar för, och driver, det egna risk- och krishanteringsarbetet enligt principerna ovan.
- Kommunstyrelsen ansvarar för det kommunövergripande ledningsarbetet såväl före, under som efter en händelse, samt för att samordna verksamheternas risk- och krishanteringsarbete.

Risk- och sårbarhetsanalyser

Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten.

Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. (SFS 2006:544)

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5). I arbetet ingår bland annat att identifiera verksamheter som upprätthåller viktiga samhällsfunktioner, så kallad samhällsviktig verksamhet. Dessutom ska händelser som kan hota upprätthållandet av funktionerna, och kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamheter identifieras.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys ska ge en samlad bild av risker, sårbarheter och förmåga inom kommunen, samt utgöra ett bra underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar risker och sårbarheter.

Mål för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys

Ett systematiskt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering ska vara en naturlig del av alla nämnders, bolags och förbundets normala arbetsprocesser. Varje nämnd, styrelse och direktion ansvarar för ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarhet i egen verksamhet samt för ökad förmåga att hantera oönskade händelser. Nämnder, kommunala bolag och förbundet med samhällsviktiga verksamheter ska kontinuitetsplanera. Den enskilde medborgaren och privat eller offentlig organisation, ska ha en grundberedskap för att hantera tillfälliga bortfall av el, IT, telefoni liksom dricksvatten.

Åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys

- Skapa och etablera arbetsformerna för en risk- och krishanteringsgrupp med representanter från förvaltningar, kommunala bolag och förbund med syfte att utveckla och förbättra risk- och sårbarhetsanalysen, samordna prioriteringar av åtgärder och följa upp och utvärdera arbetet.
- Producera och regelbundet revidera förvaltnings- och bolagsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser. Respektive nämnd, bolag och förbund är ansvariga.
- Upprätta ett samverkansforum med aktörer utanför kommunens organisation för hantering av risker inom kommunens geografiska ansvarsområde

Krisberedskapsplanering

Kommuner ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.
(SFS 2006:544)

Det är med få undantag den nämnd, förvaltningschef, avdelningschef/enhetschef och så vidare som är ansvarig i vardagen som är ansvarig även under en påfrestning. Organisationen för att hantera en händelse ska så långt som möjligt likna den ordinarie strukturen.

Vid en händelse arbetar kommunen utifrån den krisledningsorganisation som beskrivs i kommunens *Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse*. Krisledningsorganisationen bygger på ordinarie ledningsstruktur med skillnaden att den ordinarie ledningsstrukturen kan förstärkas med en central stab på kommunledningskontoret. Den centrala staben lyder under kommunledningen och kan stödja med att till exempel skapa en samlad lägesbild, initiera och följa upp övriga kommunala nämnder, bolag och förbunds arbete och samordna insatser och åtgärder, samt initiera samverkan med andra aktörer. Den centrala organisationen kan även användas för personalförstärkning på plats i den lokala staben som hanterar händelsen.

Vid extraordinära händelser kan kommunens krisledningsnämnd träda i kraft och överta hela eller delar av övriga nämnders ansvarsområden. Nämndens förutsättningar och arbete regleras i krisledningsnämndens reglemente.

Mål för kommunens arbete med krisberedskapsplanering

Kommunen ska ha en väl förberedd organisation som snabbt kan skapa, rapportera och ta emot lägesbilder samt leda och samordna insatser så att

konsekvenserna av en oönskad händelse begränsas. Organisationen ska vara uthållig och kunna verka över tid.

Åtgärder inom krisberedskapsplanering

- *Lednings- och kommunikationsplan för samhällsstörning och extraordinär händelse* ska göras känd i hela organisationen.
- Krisledningsplaner för respektive förvaltning ska revideras.
- Lokaler för krisledning ska förbättras.
- Rutiner för stabsarbete ska tas fram och implementeras.
- Övnings- och utbildningsplan samt rutiner för utvärdering ska fastställas.
- Behov av särskilda planer för specifika händelser eller resurser ska klarläggas, och arbete med dessa planer ska påbörjas.

Geografiskt områdesansvar

Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinär händelser i fredstid verka för att

- 1. Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,*
- 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och*
- 3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas. (SFS 2006:544)*

För att nå framgång i arbetet med krisberedskap krävs en kontinuerlig samverkan internt inom kommunen och med andra aktörer, såväl inom offentlig verksamhet som privat näringsliv. Kommunen behöver driva eller delta i nätverk där frågorna behandlas med övriga aktörer. Kommunen ska under en extraordinär händelse även kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå, i syfte att samordna olika aktörers åtgärder.

Mål för kommunens geografiska områdesansvar

Kommunen ska ha en förmåga att samverka med och vid behov samordna berörda interna som externa aktörer före och under en extraordinär händelse.

Åtgärder inom geografiskt områdesansvar

- Identifiera, upprätta och upprätthålla kontakter och samverkansformer med relevanta krisaktörer inom och utanför kommunens geografiska område.
- Samordna i möjligaste mån etablerade samverkansformer med övrigt säkerhetsarbete.
- Fastställa rutiner för en inriktnings- och samordningsfunktion.

- Informera berörda lokala aktörer om arbetet med beredskapsförberedelser och skapa förutsättningar för samverkan på lokal nivå.

Utbildning och övning

Kommuner ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

(SFS 2006:544)

För att stärka förmågan att hantera olika samhällsstörningar utbildas och övas kommunens krisledningsorganisation regelbundet. Inriktning och omfattning på övningarna planeras utifrån identifierade risker samt organisationens utbildningsnivå och behov. Kommunen deltar regelbundet i regionala samverkansövningar och genomför egna övningar på lokal nivå. När tillfälle ges deltar kommunen även i nationella övningar.

Mål för utbildning och övning

Kommunen ska ha en väl förberedd organisation som kan skapa lägesbild, leda och samordna insatser och aktiviteter så att konsekvenserna av en händelse begränsas. Detta säkerställs bland annat genom att de som ingår i krisledningsorganisationen kontinuerligt utbildas och övas. Övningar, utbildningar och händelser ska utvärderas.

Åtgärder för övning och utbildning

- Kommunens krisledningsnämnd ska utbildas och övas i sin roll i krishantering minst en gång under perioden 2019-2022
- Berörd personal ska delta i de kvartalsvisa övningar som anordnas och leds av Länsstyrelsen i Västra Götaland.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera två övningar för den centrala krisledningen under perioden 2019-2022.

- Varje förvaltning och bolag ska övas under perioden 2019-2022.
- Alla tjänstemän i beredskap (TIB) ska utbildas för uppgiften.
- Utbildning i att leda kommunen under höjd beredskap ska hållas för kommunstyrelsen.

Rapportering

Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder. (SFS 2006:544)

Vid en extraordinär händelse används i huvudsak Webbaserat Informationssystem (WIS) för rapportering. Radiokommunikation för effektiv ledning (RAKEL) används vid behov.

Kommunen rapporterar in resultat av sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalysen senast den 31 oktober under första kalenderåret i mandatperioden. Analysen ska följas upp årligen och resultatet av uppföljningen rapporteras in elektroniskt till Länsstyrelsen Västra Götaland. Nämnder, bolag och förbund ansvarar för att rapportera in nuläge och status till Kommunledningskontoret.

Mål för kommunens rapportering

Vid en händelse ska kommunen löpande delge Länsstyrelsen och andra berörda krisberedskapsaktörer lägesrapporter. Länsstyrelsen ska informeras om tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder. Kommunen ska även kunna delta i och anordna elektroniska möten för lägesrapportering.

Åtgärder för rapportering

- Utveckla förmågan att använda Skype och Rakel för lägesrapportering och samverkan.
- Vidmakthålla förmågan att använda WIS.

- Medverka vid införandet av ett tilldelat tekniskt system för informationsutbyte.

Kommunens ansvar för civilt försvar

Alla kommuner ska påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig.

Prioriterade uppgifter för kommunerna under perioden är:

- *Kompetenshöjning gällande totalförsvaret*
- *Säkerhetsskydd*
- *Krigsorganisation och krigsplacering*

(Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar, MSB 2018-05681)

Det civila försvaret syftar till att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig i Sverige, och det civila och militära försvaret bildar tillsammans totalförsvaret. Regeringens försvarspolitiska inriktning är att planeringen för civilt försvar ska återupptas. Målet med det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt att bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig.

Det civila försvaret kan till stora delar bygga på krisberedskapen, men ställer ytterligare krav på samhället. På kommunens förmågor för krisberedskap kan exempelvis kraven öka gällande kvantitet, uthållighet och effektivitet. Detta för att klara av de särskilda påfrestningar som kommer av ett krig, som bland annat innebär omfattande våldsutövning, stora skadeutfall, sofistikerade angrepp mot samhällsviktig infrastruktur och nödvändiga omprioriteringar av samhällets resurser. Den oro som kriget skapar i samhället behöver också hanteras, bland annat för att tillgodose personalförsörjning.

Kompetenshöjning gällande civilt försvar

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunerna behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

Åtgärder för kompetenshöjning gällande civilt försvar

- Kommunstyrelsen, förvaltningschefer samt bolags- och förbundschefer i kommunen ska ha utbildats om höjd beredskap och totalförsvaret senast 2020-12-31, i enlighet med överenskommelsen (MSB 2018-05681).

Säkerhetsskydd

Arbetet med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt säkerhetsskydd. Säkerhetsskydd handlar om att skydda verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten.

Åtgärder för säkerhetsskydd

Följande åtgärder ska i enlighet med *Överenskommelsen om kommunernas arbete med civilt försvar* vara klara senast 2020-12-31.

- Kommunen ska ha en utbildad säkerhetsskyddschef och biträdande säkerhetsskyddschef.
- Utrustning, utbildning och rutiner för att kommunen säkert ska kunna hantera uppgifter som rör rikets säkerhet ska vara klart.
- En process för säkerhetsskyddsanalys ska etableras, och prioriterade delar av kommunens verksamhet ska vara analyserade.

Krigsorganisation och krigsplacering

Varje kommun och landsting skall ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa skall innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna skall också framgå krigsorganisationen, den personal som skall tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen eller landstinget skall kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap.

(Förordning om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 2006:637)

Åtgärder för krigsorganisation och krigsplacering

Följande åtgärder ska i enlighet med *Överenskommelsen om kommunernas arbete med civilt försvar* vara påbörjade men behöver inte vara avslutade till 2020-12-31.

- Planering av kommunens krigsorganisation.
- Planering av den kommunala verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap.
- Krigsplacering av personal i kommunen.